

UMCS

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Pobieranie i wydatkowanie świadczenia 500+ wśród opiekunów dzieci z Ukrainy znajdujących się na terenie Polski – wstępne wyniki badań

Zespół badawczy:

prof. Zofia Kawczyńska-Butrym

dr hab. Radosław Mącik

dr hab. Iwona Mendryk

dr hab. Viktoriya Pantyley

dr Olga Smalej-Kołodziej

Krasiczyn, 8-10 maja 2023 r.

Literatura skłaniająca do podjęcia badań

- Kawałko B. (red.), Raport o pomocy udzielonej Ukrainie przez Województwo Lubelskie, Departament Strategii i Rozwoju Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin, grudzień 2022.
- Ruch graniczny oraz wydatki cudzoziemców w Polsce i Polaków za granicą, Informacje sygnałne GUS, Warszawa 2022.
- Mendryk I., Kawczyńska-Butrym Z., Oleszko-Kurzyna B., Galbarczyk T., Gospodarstwa domowe z 500+ w procesie rozwoju kapitału ludzkiego, C.H. Beck, Warszawa 2020.

Zakres czasowy badań

- styczeń-marzec 2023 r. – badania ilościowe, pierwotne za pomocą metody PAPI uzupełnione metodą ankiety internetowej, umieszczonej na portalu 1ka na serwerze UMCS; **n=354**
- maj – czerwiec 2023 r. – realizacja indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI).

Zakres podmiotowy i przestrzenny badań

- opiekunowie dzieci z Ukrainy, obecnie przebywających na terenie województwa lubelskiego

Cele badania

- Czy opiekunowie dzieci z Ukrainy przebywający na terenie Polski pobierają przysługujące im świadczenie 500+?
- Na co wydawane są środki pochodzące z pobieranego świadczenia 500+?
- Jakie są przyczyny niepobierania świadczenia 500+?
- Czy świadczenie 500+ łączone jest z innymi źródłami dochodów, a jeśli tak, jakie są te źródła (praca zawodowa, inne świadczenia socjalne)?
- Jaka jest sytuacja społeczno-zawodowa opiekunów dzieci z Ukrainy przebywających na terenie Polski?

Cechy społeczno-demograficzne respondentów, n=354

Grupy cech respondentów	Cechy	Udział respondentów w ogólnej ich liczbie, %
Wiek	15-24 lat	6,3
	25-34 lata	40,8
	35-45 lat	44,7
	46-53 lata	8,2
Wykształcenie	niepełne średnie i średnie	22,8
	niepełne wyższe	15,8
	wyższe	61,4
Status cywilny	zamężna/zonaty	67,3
	rozwidziona/-y	13,7
	wdowa/wdowiec	2,6
	panna/kawaler	11,1
	w związku nieformalnym	5,2
Ogólna liczba posiadanych dzieci	1 dziecko	46,5
	2 dzieci	37,7
	3 dzieci	12,9
	4 i więcej dzieci	2,9
Liczba dzieci przebywających w Polsce	1 dziecko	51,0
	2 dzieci	34,3
	3 dzieci	13,2
	4 i więcej dzieci	1,5

Status społeczno-zawodowy przed przyjazdem do Polski	pracująca w sektorze państwowym	20,8
	pracująca w sektorze prywatnym	26,7
	pracująca na rachunek własny	12,6
	przebywająca na urlopie macierzyńskim	13,2
	bezrobotna	19,6
	studentka	5,3
	emerytka	0,9
Samoocena poziomu posiadanych dochodów w Polsce	zdecydowanie wyższe niż posiadam w Ukrainie	18,6
	raczej wyższe niż posiadam w Ukrainie	20,9
	takie same jak posiadam w Ukrainie	19,2
	raczej niższe niż posiadam w Ukrainie	22,1
	zdecydowanie niższe niż posiadam w Ukrainie	19,2

Czas zamieszkiwania w Polsce, n=354:

Czas pobytu	Liczba respondentów	Udział respondentów, %
dłużej niż 5 lat	21	5,9
1-5 lat	38	10,7
od lutego-maja 2022 r	223	63,0
od czerwca- października 2022 r.	51	14,4
od listopada-grudnia 2022 r.	21	5,9

Miejsce zamieszkania w Ukrainie, n=354:

Jednostka administracyjna	Liczba respondentów	Udział respondentów, %
duże miasto/podporządkowania obwodowego	169	48
średnie miasto/podporządkowania rejonowego	102	29
inne miasto (małe miasto lub siedlisko typu miejskiego)	49	13,9
wieś	32	9,1

Region pochodzenia w Ukrainie, n=354:

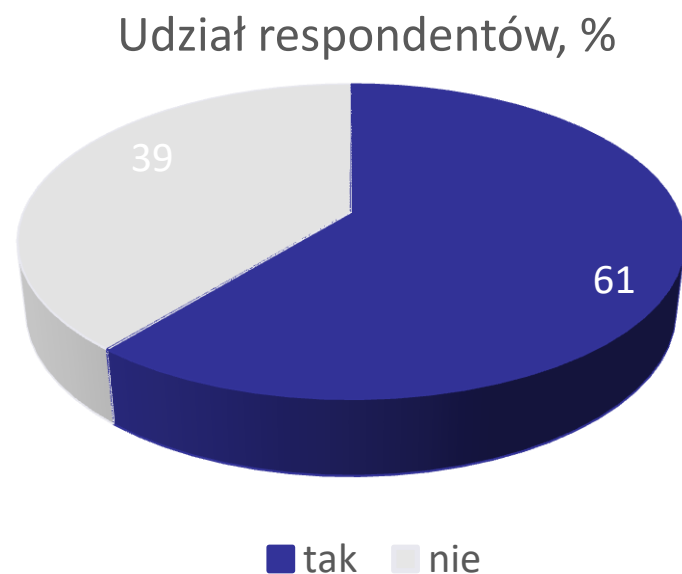
Region	Liczba respondentów	Udział respondentów, %
region północny	34	9,7
region centralny	81	23,2
region wschodni	94	26,9
region południowy	59	16,9
region zachodni	81	23,2

Powody wyboru Polski jako kraju docelowego, n=354:

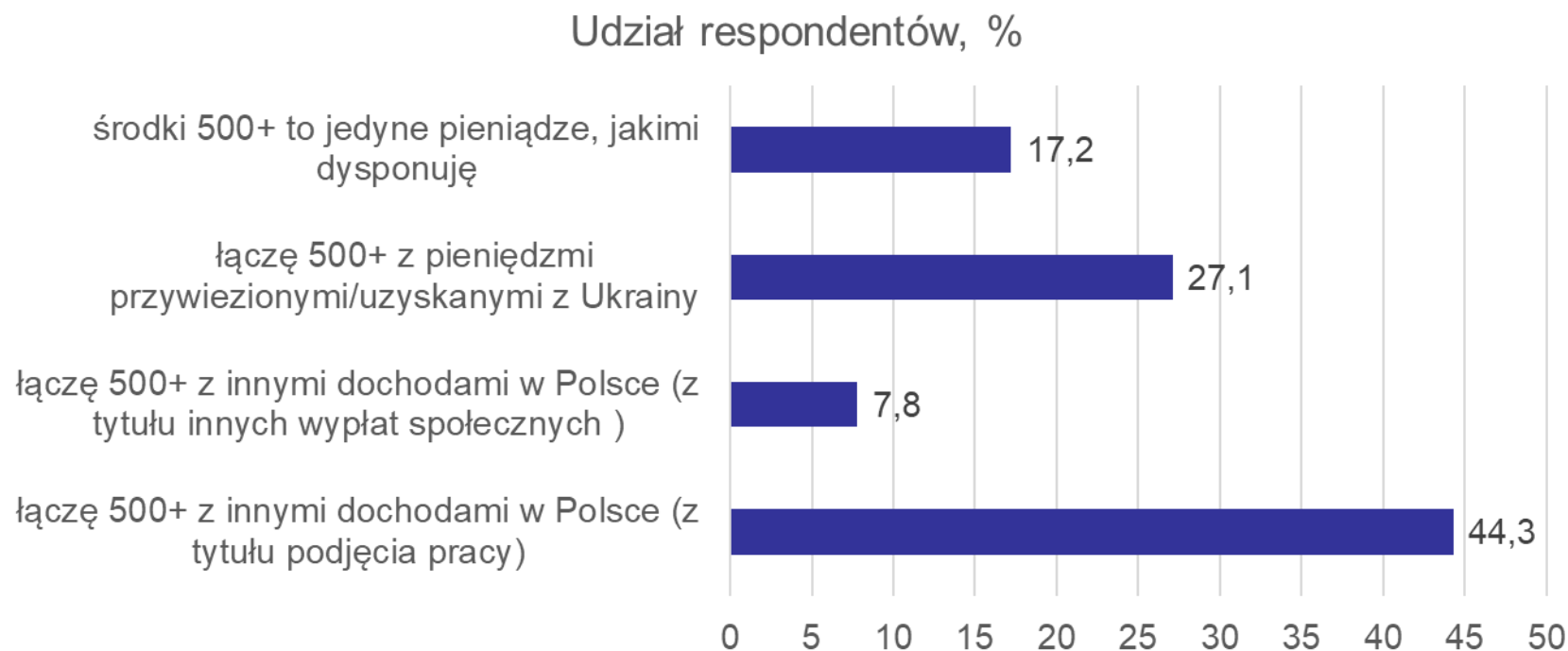
Okolo 48,6% badanych respondentów przed 24.02.2022 nie było nigdy wcześniej w Polsce.

Otrzymywanie środków z funduszu 500+, n=354:

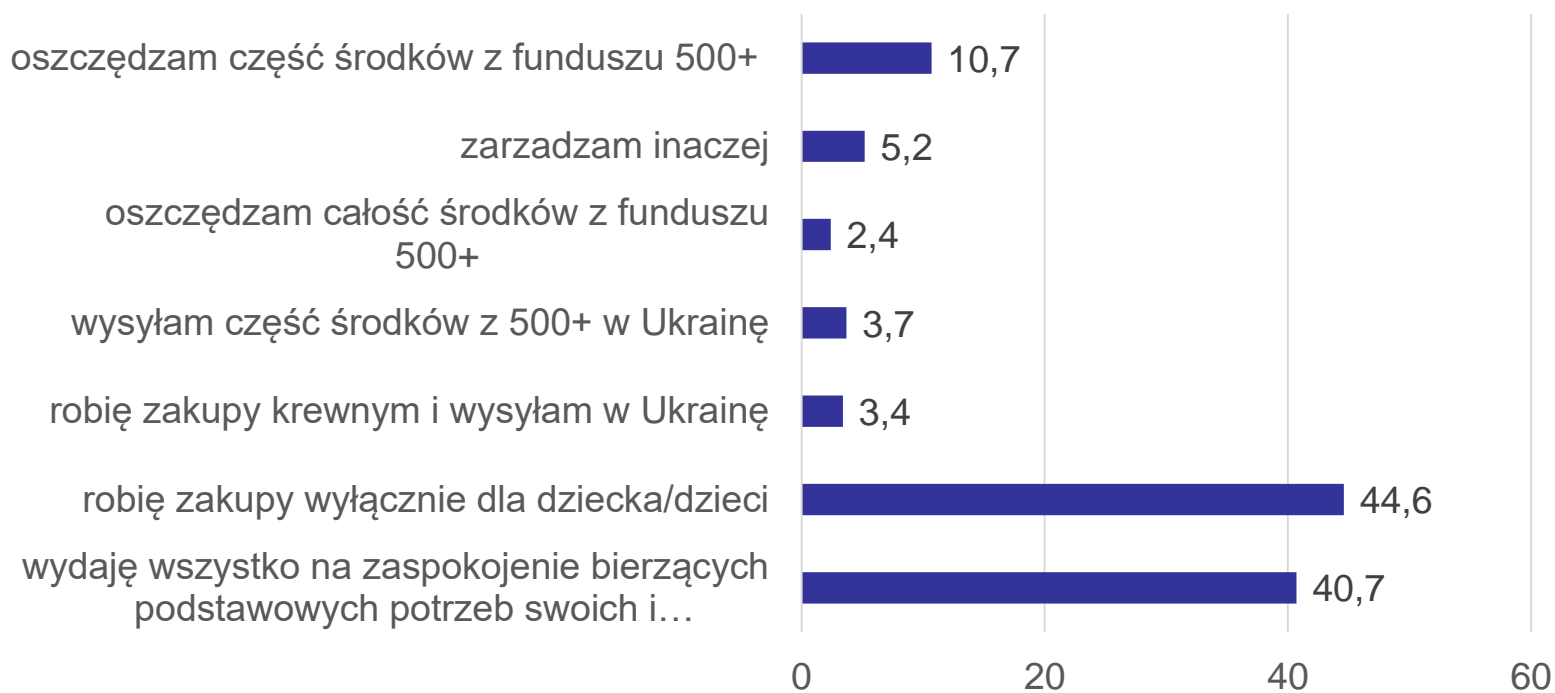
Środki z funduszu 500 +	Liczba respondentów	Udział respondentów, %
na 1 dziecko	163	55,8
na 2 dzieci	86	29,5
na 3 dzieci	39	13,4
na 4 i więcej dzieci	4	1,4

Źródła dochodów w Polsce, n=354:

Zarządzanie środkami z funduszu 500+, n=354:

Udział respondentów, %

Jak dużą część środków z funduszu 500+ przeznaczają Pani na poszczególne wydatki, n=354:

Wydatki na:	przeznaczam całą kwotę	dużą część	ani małą, ani dużą część	małą część	nie przeznaczam żadnych środków
żywność	14,9	43,8	18,8	9,7	12,8
odzież i obuwie dla dziecka/dzieci	8,0	33,8	22,6	18,8	16,7
odzież i obuwie dla innych członków rodziny	2,1	5,3	9,9	12,8	69,9
edukację dziecka/dzieci	6,6	17,1	19,9	21,3	35,2
medycynę prywatną dla dziecka/dzieci	2,5	11,0	12,7	17,7	56,2
medycynę prywatną dla innych członków rodziny	0,0	1,1	2,1	7,1	89,8
kulturę, rozrywkę, rekreację	2,8	7,7	12,3	26,3	50,9
wynajem mieszkania	2,5	8,1	4,2	4,9	80,3
wyposażenie mieszkania	0,4	0,0	0,7	5,3	93,7
podstawowe opłaty (prąd, gaz, woda)	1,1	3,9	4,2	8,8	82,0
rachunki za telefon, Internet	0,4	4,6	6,3	26,7	62,1
sprzęt elektroniczny	0,7	0,7	2,8	6,0	89,8

Wybrane opinie respondentek o funduszu 500+, n=354

„...bardzo dziękujemy rządowi polskiemu za wsparcie finansowe...”

„...myślę, że fundusz powinien być tylko dla tych, którzy rzeczywiście tego potrzebują...”

„...500+ to zbyt mało, biorąc pod uwagę poziom cen w Polsce...”;

„...bardzo dobra inicjatywa dla rodzin, można wspomóc rozwój dziecka i część środków zaoszczędzić...”

„...pomimo otrzymania środków 500 plus bardzo chciałabym pracować... Na dzień dzisiejszy udzielam się jako wolontariuszka. Prowadzę kampanie społeczne związane z wychowaniem dzieci niepełnosprawnych oraz opiekuję się dzieckiem z niepełnosprawnością”

Wstępne wnioski

- ✓ **Czy opiekunowie dzieci z Ukrainy przebywający na terenie Polski pobierają przysługujące im świadczenie 500+?**

Więcej niż połowa badanych otrzymuje środki z funduszu 500 plus (61% badanych)

- ✓ **Jakie są przyczyny niepobierania świadczenia 500+?**

Wśród 39% badanych, którzy zadeklarowali, iż nie pobierają świadczenia, dominuje brak odpowiedniej wiedzy o programie i mechanizmów aplikowania, a także (sporadycznie) obecność innych źródeł dochodów, i w związku z tym podjęcie decyzji o niekorzystaniu z programu

- ✓ **Na co wydawane są środki pochodzące z pobieranego świadczenia 500+?**

Spośród najważniejszych wydatków wyróżnić można wydatki na żywność (59% respondentów przeznaczają na to całą lub większą część kwoty 500+), odzież i obuwie dla dziecka (odpowiednio 42%), a także na edukację dziecka (24%) i medycynę prywatną dla dziecka (13,5%). Zaobserwowano również stosunkowo wysoki udział badanych przeznaczających całą lub większą część kwoty 500+ na wynajem mieszkania, a także kulturę, rozrywkę i rekreację dla siebie i dziecka/dzieci (około 11% w obu przypadkach).

- ✓ **Czy świadczenie 500+ łączone jest z innymi źródłami dochodów, a jeśli tak, jakie są te źródła (praca zawodowa, inne świadczenia socjalne)?**

Około 44% respondentów łączy dochody z 500+ z dochodami z pracy zarobkowej, a 27% badanych łączy środki z funduszu 500 plus z pieniędzmi przywiezionymi z Ukrainy. Natomiast dla 1/4 badanych respondentów środki z funduszu 500 plus i z innych funduszy społecznych, to jedyne źródła dochodu, którymi dysponują.

Dziękuję za uwagę

dr Olga Smalej-Kołodziej, WE UMCS